Poštnina pavšalirana.

Leto II., štev. 249 — V Ljubljani, petek dne 21. oktobra 1921 — Posamezna štev. 50 par - 2 K

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . 240 K
mesečno . . . . 20 „
za zased. ozemlje . 360 „
za inozemstvo . . 600 „

Oglasi za vsak mm višine stolpca (58 mm) . 2 K
mali oglasi do 30 mm stolpca (58 mm) . 1 „

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo: Miklošičeva cesta št. 16/I. Telefon št. 72

Upravništvo: [illegible] ulica št. 6. Telefon št. 36

Račun kr. pošt. ček. urada štev. 11.842.

Ljubljana, 20 oktobra.

Danes je v Beogradu pričelo redno zasedanje narodne skupščine v smislu člena 75. ustave, ki določa 20. oktober kot pričetek vsakoletnega rednega parlamentarnega dela. Narodna skupščina bo ostala zbrana po predpisu ustave vse, dokler ne reši redni proračun.

Računati moramo, da bo to zasedanje jako dolgo. Državni budžet se sicer že nekaj tednov nahaja pred finančnim odborom, vendar razprava o njem še ni stvarno pričela in financijski odbor je le zaslišal ekspozé finančnega ministra. Znano je, da je revizija prvotnega proračunskega projekta povzročila ta neprijetni zastoj in že tiskane obširne budžetne predloge se morajo sedaj popravljati in dopolnjevati. Računati moramo, da budžet do konca leta v parlamentu ne bo gotov, temveč da se bo njega rešitev zavlekla v januar ali celo februar. Še dvoje drugih vprašanj je ustava z direktnim predpisom položila na mizo narodne skupščine. V smislu člena 135. je vlada dolžna predložiti parlamentu predlog zakona o razdelitvi države na oblasti ter o ureditvi teh oblasti kakor tudi o prenosu dosedanjih pokrajinskih kompetenc na ministrstva in oblastne uprave in parlament je obvezan, da o teh predlogih donese svoje sklepe najdalje v roku treh mesecev, ker sicer preide njegova kompetenca na zakonodajni odbor, odnosno v teku nadaljnjih dveh mesecev nazaj na vlado. Drugi važni zakon, ki daje ustavi šele polno politično moč, je volilni zakon. Danes je apel na volilce nemogoč, ker se sedaj veljavni volilni zakon nahaja v protislovju s členom 69. ustave, ki reducira število poslancev na približno 300. V smislu člena 141. mora skupščina, dokler se ne odloči za novi volilni zakon, sedanji volilni red prilagoditi novim ustavnim predpisom po skrajšanem postopanju čl. 133. ustave. Zlasti zakon o upravni razdelitvi države in o ureditvi samoupravnih teles vsebuje vse polno problemov in bo zahteval mnogo preudarka, treznosti in spretnosti pri reševanju.

Poleg teh po ustavi naravnost predpisanih točk parlamentarnega dnevnega reda pa razmere postavljajo v ospredje celo vrsto zadev, katerih rešitev je od največje važnosti in nujnosti. Vlada je dva taka predloga že izdelala. To je projekt o vrhovni centralni upravi in predlog o ureditvi upravnega sodstva. Vsi vemo, da je od solidne upravne ureditve v mnogem oziru odvisna notranja konsolidacija naše države. Uvedba upravnega sodstva bo napravila konec administrativni samovolji in bo v zvezi z dekoncentracijo državne uprave najjačja garancija proti vsem izrastkom krivopojmovanega centralizma. V neposredni zvezi s tema dvema projektoma stoji tretji, činovniški zakon, ki naj v osebnem oziru omogoči, da bo upravna reforma naše države se mogla uspešno dovršiti.

Skoraj štirje meseci so potekli, odkar se — izvzemši kratko izredno zasedanje po Draškovićevi smrti, namenjeno razpravi zakona o zaščiti države — ni sestal plenum narodne skupščine. Počitnice pa so bile le na videz tako dolge. Od avgusta sem že deluje naš «mali parlament», zakonodajni odbor, zaposlen z revizijo onih stotin uredb, s katerimi smo v prvih letih skušali zadostiti najnujnejšim potrebam našega državnega življenja. Reči se mora, da je v tem oziru opravljeno mnogo koristnega dela. Vendar je gotovo, da so se v dobi parlamentarnih počitnic poostrili mnogi problemi, ki zahtevajo vso pažnjo parlamenta. Naša zunanjepolitična situacija je polna vznemirljivih momentov in v ospredje silijo z neodoljivo močjo problemi draginje, naraščajoče gospodarske krize, ki preplavlja Evropo, in težko vprašanje naše valute. Brezdvomno je potrebno, da parlament osredotoči svojo posebno pozornost na ta vprašanja. Posebno tudi naša zunanja politika ne sme več ostati «tajna umetnost» in neobhodno potrebno je, da pridemo končno do direktnega sodelovanja zastopnikov naroda pri velikih vprašanjih mednarodnih odnošajev naše države.

Delazmožnost parlamenta je v polnem obsegu zasigurana. Opozicija, ki je po sprejetju ustave napovedovala, da pride na jesen pod vodstvom Stojana Protića rušit sedanji režim in revidirat ustavo, je slabejša nego kedaj. Najznačilnejše v tem pogledu je pač dejstvo, da je designirani vojskovodja prišel polagat prisego sam — general brez armade. Naša opozicija je prava evropejska sramota. Svoje mandate porablja v to, da sedi doma in v parlament sploh ne prihaja, ali pa da s praznimi frazami in brezplodnim taktiziranjem krade narodu čas, mesto da bi s pozitivno kritiko sodelovala. Pri delu v zakonodajnem odboru se je opazilo, da vsaj nekatere opozicijonalne skupine skušajo kreniti na pametnejša pota. V interesu našega mladega parlamentarizma bi bil tak preokret vse hvale vreden.

Pogajanja med demokrati in radikalci so glede delovnega programa v glavnem zaključena, obe manjši grupi muslimanska in samostojna sta trdni pri vladi in čim bo vsled redukcije resortov potrebna rekonstrukcija kabineta izvršena, smemo upravičeno pričakovati nemoteno dobo mirnega dela. Zunanji znak urejene situacije je dejstvo, da bo pri novem konstituiranju parlamenta jutri zopet izvoljen stari biro z dosedanjim predsednikom Ribarjem na čelu.

Otvoritev parlamentarnega zasedanja.

DR. RIBAR ZOPET PREDSEDNIK. — ZAHTEVE DEMOKRATOV. PAŠIĆ SE VRAČA.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Današnja seja zakonodajne skupščine bi se imela pričeti ob deseti uri dopoldne, kar se pa zaradi pogajanj med demokrati in radikalci o načinu otvoritve ni zgodilo. Radikali so sklenili, naj otvori predsednik Ribar sejo brez ukaza z izjavo, da se skupščina sestane k rednemu zasedanju, nato pa naj prevzame predsedstvo najstarejši član zbornice, ki naj sejo zaključi in skliče prihodnjo z dnevnim redom: Volitve predsedstva. Demokrati so pristali, da jim ni na formalnostih in so zato na ta predlog pristali. Okrog 11. ure so pričeli prihajati poslanci v dvorano. Predsednik dr. Ribar je že dal zvoniti na sejo, ko se je v krogih vlade nenadoma pojavil dvom zaradi sklicanja zasedanja brez ukaza. Veliko število poslancev vseh strank je z nestrpnostjo pričakovalo sklepa vlade. Ob pol 12. uri so odšli radikali zopet na posvetovanje, da izpremene svoj sklep. Opozicijonalne stranke so med tem protestirale, da se zaradi take formalnosti tako dolgo časa odlaga seja. Nekateri so pričeli celo razbijati po klopeh in zahtevati takojšnjo otvoritev seje. Radikalci so po posvetovanju obvestili vlado, da prepuščajo njej odločitev. Vlada je nato sklenila, da se izda ukaz o zaključenju izrednega in sklicanju rednega zasedanja skupščina.

Z veliko zakasnitvijo je končno pričela seja. Radikalec Rista Odavić je predlagal, naj prevzame predsedstvo kot najstarejši član zbornice poslanec prota Mihaldžić. Nato je minister Trifković prečital ukaz o otvoritvi rednega zasedanja. Predsednik je predlagal, naj se določijo začasni tajniki in sklical prihodnjo sejo za jutri ob 10. dopoldne. Za tajnike so bili predlagani: dr. Janjić, Agatonović, Alić in Stevo Benin.

DR. RIBAR ZOPET PREDSEDNIK.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Radikali so danes zaključili, da ostane dosedanje razmerje v predsedstvu skupščine in da bodo v tem smislu glasovali pri prihodnji seji. Ta predlog je osvojen tudi od demokratskega kluba, ki bo zopet kandidiral dr. Ribara za predsednika. Ravnotako ostanejo tudi vsi štirje tajniki kakor dosedaj.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Na današnji seji demokratskega kluba je predsednik Ljuba Davidović referiral o političnem položaju v času skupščinskih počitnic in o pogajanjih z radikali in končno o akciji Stojana Protića. Ta akcija je v Srbiji končala skrajno klaverno. Protićeve nade na zaslombo v teh krajih so popolnoma splavale po vodi. V debati so govorniki zahtevali, da se čim prej pokrene v zakonodajnem odboru vprašanje spremembe volilnega zakona, kakor to predvideva ustava. Razpravljalo se je tudi o potrebi ureditve konzularne službe v severni in južni Ameriki. Izražena je bila nadalje zahteva, da se v svrho kontrole naše zunanje politike uvrsti v novi poslovnik določba o posebnem parlamentarnem odboru za zunanje posle. Prihodnja seja se bo vršila v soboto. Na njej se bo razpravljalo o strankinem kongresu.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) *Vlada je sprejela od ministrskega predsednika Pašića obvestilo, da se vrne prihodnjo sredo v Beograd.*

Klerikalni poslanci proti obrtnikom.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Včeraj je bila v odseku zakonodajnega odbora za socijalno politiko razprava o zaščiti delavstva. Na dnevnem redu so bile kazni, ki se imajo diktirati obrtnikom, če kršijo naredbe glede delovnega časa. *Klerikalec dr. Gosar je zahteval, da se v slučaju ponovnega kaznovanja zaradi kršenja predpisov o delovnem času kaznujejo obrtniki z zaporom najmanj 15 dni!* Proti temu predlogu se je izjavil celo referent socijalni demokrat Divac, minister dr. Kukovec pa je imenom vlade zavzel stališče, da bi bile drakonične kazni v tem slučaju nepolitične in krivične ter bi se z njimi samo škodovalo namenu, ki ga zasleduje zakon. *Dr. Gosar je vztrajal pri svoji zahtevi*, da treba obrtnike, ki kršijo zakon glede delovnega časa, kaznovati z zaporom.

Pri glasovanju so za Gosarjev predlog glasovali klerikalci in zemljoradniki, za vladni predlog tudi socijalni demokrati. Ker sta dobila oba predloga enako število glasov, zato se je odločitev odložila za plenum zakonodajnega odbora.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) V zakonodajnem odboru so se izjavili klerikalci proti paritetnemu zastopstvu obrtnikov in delavcev v socijalnem zavarovanju. Dr. Gosar je vztrajal pri zahtevi, naj dobijo obrtniki, odnosno delodajalci pri upravi bolniških blagajn le tretjino zastopnikov.

KONGRES REPUBLIKANSKE STRANKE

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Prvi kongres republikanske stranke se vrši v nedeljo dne 27. oktobra v Beogradu. Kongres bo otvoril Ljuba Stojanović, poslanec Gjonović bo referiral o delu republikanskih poslancev v skupščini

Kralj pride v Ljubljano

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) *V vladnih krogih pričakujejo kralja Aleksandra koncem meseca. Vzrok njegovega večkrat prekinjenega pota je prepoved zdravnikov, da bi prepotoval vso pot naenkrat. Tako se bo kralj ustavil v Švici in Italiji. Na povratku se namerava muditi par dni tudi v Zagrebu in Ljubljani.*

Nove albanske akcije.

Pod vodstvom tujih agentov.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Po izjavah vjetih Arnavtov, ki so imeli zveze z arnavtskim poglavarjem Kafavcem, je smatrati napad pri Tajmištu kot **pričetek arnavtske akcije proti našim obmejnim krajem.** Naša vlada ima v rokah dokaze, da sedanje akcije Arnavtov niso navadno plenjenje, ampak imajo **značaj organizirane akcije tehniško opremljenih tolp, ki jih vodijo inozemski agenti.** Vlada bo radi tega poslala velevlastim natančno poročilo o položaju na albanski meji.

Pariz, 20. oktobra. (Izv.) Antantna komisija, ki bi imela danes odpotovati v Albanijo, je preložila odhod, ker Italijani niso hoteli sprejeti mandata. Zatrjuje se, da bo komisija odpotovala prihodnji teden.

KONFERENCA V PORTOROSE.

Dunaj, 20. oktobra. (Izv.) Delegacija dunajske vlade, ki odpotuje v soboto v Portorose, je tako-le sestavljena: iz zunanjega ministrstva sekcijska načelnika Schiller in Somaruga, iz prometnega ministrstva načelnika oddekov za promet in izvoz Euder in Martin, iz trgovskega svetnika Mörek in iz finančnega Blaha. Kot zastopnik madžarske vlade odpotuje v Portorose madžarski poslanik na Dunaju, dr. Gratz. — Konferenca v Portorose bo trajala najmanj kake štiri tedne. Sestanek med Benešem in Schoberjem, ki je bil določen, da se vrši pred konferenco v Portorose, se vrši šele tekom konference, verjetno med 23. in 25. t. m. in to skoraj gotovo v Znojmu.

Dunaj, 20. oktobra. (Izv.) Poslaniški svetnik francoskega poslaništva na Dunaju, Mangras, je odpotoval v Portorose, da se udeleži kot zastopnik francoske vlade in ekspert v avstrijskem vprašanju nasledstvene konference.

POSL. ŽERJAV ZA ZBOLJŠANJE ZVEZE LJUBLJANA-BEOGRAD.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) Posl. dr. Žerjav je vložil na ministra saobračaja upit zaradi izboljšanja zveze Ljubljana-Beograd, na finančnega ministra pa upit zaradi krivične uporabe naredbe o stari devizni centrali, ki se nahaja v likvidaciji, napram trgovcem-izvoznikom v Sloveniji.

Monarhističen prevrat na Portugalskem.

Pariz, 20. oktobra. (Izv.) «Echo de Paris» javlja iz Madrida, *da je v Lizboni pod vodstvom polkovnika Coelle izbruhnilo monarhistično gibanje, ki je imelo popolen uspeh. Republikanska vlada je bila odstavljena in sestavljen nov kabinet. Telefonske in brzojavne zveze z Lizbono so od včeraj pretrgane. Govori se o povratku bivšega kralja.*

Lizbona, 20. oktobra. Militaristično gibanje je zmagalo brez krvolitja. Vlada je odstopila. Bivši revolucijonar Marquele bo sestavil novi kabinet.

Uspeh državnega posojila.

IZVEN SINDIKATA PODPISANIH 380 MILIJONOV DINARJEV.

Beograd, 20. oktobra. (Izv.) *Akoprav državno posojilo ni podpisano od privatnikov v celoti, vendar je bilo podpisanega več, kakor se je pričakovalo. V splošnem se računa, da so privatniki podpisali 380 milijonov, in sicer v Srbiji 145, Vojvodini 75, Hrvatski 70, Sloveniji 35, Bosni in Hercegovini 30, Dalmaciji 9 milijonov dinarjev. Državni uradniki so podpisali 20 milijonov dinarjev.*

Kako je razdeljana Gornja Slezija.

Pariz, 20. oktobra. Zveza narodov naznanja, da je šlezijsko mejo določila takole: Meja gre ob Odri od njenega prihoda v Gorenjo Šlezijo do Niebočana in potem proti severo-vzhodu. Pri tem ostanejo pri Poljski občine: Hohenbirken Adamowitz, Bogunics, Lisek, Surmin Zwonowitz, Chwalenczics, Ohojecz, Wilcza, Kriewald, Kmaov, Preiswicz, Makoša, Končuwice, Pavlovo, Ruda, Orjeżow in Hohenlinden. Nemčiji pripadejo občine: Ostrow, Markowiez, Babiez, Bureg, Stodol, Niederdorf, Pilchowitz, Nieborowitz-Hammer, Nieborowitz, Svhönwald, Ellguth-Sabrze, Sosnica, Mathesdorf, Zaborca, Biskupic, Bobrek in Schomberg. Meja teče potem mod Wiesbergom, ki pripade Nemčiji in Birkenheinom, ki pripada Poljski ter teče potem proti severozapadu. Nemčiji te občine: Korf, Michowic, Stolasovic, Ptakowic, Larischhof, Miedar, Neudorf, Dworek, Kettenlust, Potempa, Kelc, Zawacki, Pluder, Petersdorf, Kleinladiewnik, Skridlowic, Kwestian, Cielna, Czisnaw in Sorowski. Poljska dobi te občine: Šarlaj, Racienko, Trockenberg, Neurepten, Alttarnowic (Rybna), Piassetzna, Borušowic, Mikoloska, Drahthammer, Brušjek, Wüstenhammer, Kokotek, Kešmider, Fawenka, Spiegelhof, Grossladiewnik, Gliwic, Kohčic in Lissau. Severno od zadnjega kraja se strne meja s staro državno mejo do točke, kjer dosega že določeno mejo med Nemčijo in Poljsko.

Pariz, 20. oktobra. Nemška in poljska vlada imata v osmih dneh določiti po enega pooblaščenca za pogajanja o provizornem gospodarskem režimu in imenovati delegate v provizorno mešano upravno komisijo. Oficielna notifikacija se bo z vsemi v pogodbi predvidenimi konsekvencami izvršila pozneje, in sicer šele po dovršenj razmejitvi in potem, ko bosta Nemčija in Poljska zagotovili ustanovitev provizornega gospodarskega režima. V merodajnih krogih menijo, da Poljska in Nemčija ne bosta delali nobenih težkoč glede sprejema in izvedbe te pravične in praktične odločitve.

Pariz, 20. oktobra. «Agence Havas» poroča iz Opel: Zadnje dni so na industrijskem ozemlju oboroženi Nemci napadli francoske vojake; en lovec je mrtev in eden ranjen.

ATENTAT PROTI AMERIŠKEMU POSLANIKU V PARIZU.

Pariz, 19. oktobra. Davi je dospel v ameriško poslaništvo zavojček, v katerem je bila škatlica baje s parfumom. Zavojček so odnesli na stanovanje poslanika. Ko je ob osemnajstih komornik odpiral zavojček, je skrinjica eksplodirala in napravila veliko materijelne škode. Komornik je poškodovan na obeh nogah. «New York Herald» poroča z ozirom na poizkus atentata na ameriškega poslanika Harricka: Vemo, da je treba obdolžiti v prvi vrst italijanske komuniste. Najbrže sta izvršila atentat komunista Bamo in Vanzetti.

MADŽARSKO - BOLGARSKO BRATSTVO.

Beograd, 20. oktobra. Presbiro poroča iz Budimpešte: Med Madžarsko in Bolgarijo se stalno vzdržujejo in krepijo odnošaji dobrega prijateljstva. Društvo «Turenya» je pred nekaterimi dnevi priredilo velik koncert, katerega so se udeležili vsi odlični Bolgari, da bi se manifestirala solidarnost. Pri koncertu so bili navzoči tudi dva ali trije Japonci, ki se nahajajo na Madžarskem. Nedavno se je ustanovila bolgarska trgovska in podjetniška družba pod predsedstvom Ivana Stojanoviča, bivšega glavnega agenta kralja Ferdinanda.

Burja v francoskem parlamentu.

Beograd, 20. oktobra. Presbiro poroča iz Pariza: Parlament je danes razpravljal o splošni politiki vlade. Med interpelanti, ki so kritizirali politiko vlade, je poslanec Mandel ostro napadel vlado. Njegov govor je izzval incidente. Parlament je moral biti zatvorjen. Poslanec Mandel bo svoj govor končal jutri.

Napetost med Vatikanom in Prago.

Lugano, 20. oktobra. (Izv.) «Giornale d' Italia» poroča: Vatikan vkljub razcepljenju češkoslovaškega klera in preganjanju katoličanstva s strani države nikakor ne misli pretrgati diplomatičnih odnošajev s češkoslovaško republiko, pač pa bo odpoklical papeškega nuncija iz Prage in imenoval samo poslovodjo.

ČEŠKI OPOMIN ITALIJI.

Praga, 20. oktobra. (Izv.) «Narodni Listy» pišejo: Ni naša stvar, da bi svarili Italijo pred nevarnostmi njene zunanje politike. Italiji je dano na prosto, da se nasloni na Malo antanto ali pa na Madžarsko. Ako v resnici hrepeni po protektoratu, kakor naglašajo italijanske novine, potem je izven vsakega dvoma, da Avstrija in Madžarska mnogo bolj potrebujeta protektorat kakor pa mi.

NOVE MADŽARSKE INTRIGE PROTI ČEHOM.

Praga, 20. oktobra. (Izv.) «Slovenska Politika» javlja iz Nove vasi v Spižu, da se v zadnjem času pri Zakopanih zbirajo takozv. *madžarsko-poljski legijonarji pod vodstvom madžarskih oficirjev. Legijonarji, ki so stalno v zvezi z madžarskim vojaštvom, izvršujejo vsak dan vpade na slovaško ozemlje.* Pred par dnevi sta padla v boju dva češka gozdarja. Madžari obljubljajo legionarjem, da postanejo, ako «osvobode» Slovaško, oficirji in poveljniki v posameznih slovaških mestih . . .

STRAHOVLADA NA MADŽARSKEM.

Praga, 20. oktobra. «Tribuna» poroča, da prestopa dnevno 500 beguncev iz Burške češkoslovaške meje, zlasti delavci in inteligenca, ki so pobegnili iz strahu pred zasledovanjem Horthyjeve vlade. Ker se s prihodom teh emigrantov veča brezposelnost, je bratislavska policija odredila strožje nadzorovanje meje in dovoljuje prestop granice le delavcem, katerim se nudi možnost zaslužka.

MRAK BOLJŠEVIŠKIH BOGOV.

Kodanj, 20. oktobra. «Berlingske Tidende» javlja iz Helsingforsa: Vsi listi poročajo o nadaljnjih resnih nemirih v ruskih gubernijah Harkov, Orel in Kuban. Prebivalstvo je sovjetske uradnike prisililo, da so prenehali z zaplembami živil. Sibirija se brani sprejeti begunce iz pokrajin, kjer divja lakota.

RAZNA POROČILA.

Gradec, 20. oktobra. (Izv.) Pred tukajšnjim sodiščem se je danes zagovarjal zaradi poneverbe 30letni Beograjčan Vaso Radulič, ki je bil uradnik v finančnem ministrstvu in poneveril 330.000 dinarjev. Potem je pobegnil na avtomobilu v Avstrijo, kjer je živel v Gradcu jako razkošno, dokler ga ni izsledila policija. Radulič je bil obsojen na 18 mesecev ječe in po prestani kazni na odgon iz Avstrije.

Gradec, 20. oktobra. Tukajšnji podružnici osrednje banke nemških hranilnic se je s ponarejenimi pismi depotnega lastnika izvabilo 2 in četrt milijona kron. Policijska preiskava je uvedena.

Luka Baroš.

Kakor na povelje so te dni vsi takoznani opozicijonalni listi objavili iz **Rima — zdi se nam, da že tretjič — razburjajočo vest, da se je beograjska vlada «odrekla meni nič tebi nič Luke Baroš in da je pristala na to, da pripade luka Baroš samostojni reški državi.» Ti listi so dobili to svoje poročilo «oficijozno iz Rima», dasi noben italijanski časopis ni pisal o ti stvari, ni torej tudi ta vest opozicijskih listov in ne more biti italijanska oficijozna, pač pa je skuhana v oni kuhinji doma, odkoder se dosledno ponavljajo take poročila.**

Te «italijanske» vesti najprej dementirajo vest o sestanku Pašića z della Torretto, naznanjujejo neko novo Zanellino formulo o baroškem vprašanju, ki naj se začne razpravljati povsem iznova. Vzemimo, da so te vesti tudi pobožna želja italijanskih in reških krogov, bila bi dolžnost jugoslovanskega časopisja, da ugotovi, da to ni stališče niti reške niti italijanske vlade, še večji greh tega časopisja pa je, ako te vesti servira javnosti kot oficijozno poročilo iz Rima, kot je storil to zagrebški «Jutarnji List», a za njim seveda «Novi Čas», «Jugoslavija» in «Slovenec», ki pišejo že o dejstvu, da je luka Baroš za nas izgubljena, **ekoravno so pred par dnevi z isto mirnostjo objavili vest, da je granica med Reko in Barošem potom razmejitvene komisije definitivno urejena!**

Stališče naše vlade v tem vprašanju, ki ga je vlada ponovila opetovano javno in uradno, je, da vprašanje luke Baroš za nas sploh ne more biti nobeno vprašanje, ker je rešeno v rapelliski pogodbi; zanesljiva in uvaževanja vredna poročila iz Rima so odkrito priznavala v zadnjem času, da so v Rimu in Reki uvideli, da je to stališče jugoslovanske vlade nespremenljivo in da ga je treba upoštevati. Posamezni poskusi, da se to vprašanje zopet spravi v javnost, so le trenotni in italijanska vlada se jih v svojih oficijalnih izjavah odreka.

Stališče naše kraljevine v baroškem vprašanju je kratko in odločno: mi ne smemo dopustiti, da se izigravajo mednarodne pogodbe.

Pred nekaj dnevi je glasilo reških avtonomašev «Voce del Popolo» objavilo razgovor svojega dopisnika z odličnim članom demokratske stranke in aktivnim politikom. Ta politik je kratko in odločno izjavil, da je absolutno nemogoče, da bi luka Baroš pripadla komu drugemu kot samo Jugoslaviji. Na opombo dopisnika, da je luka Baroš življenjsko vprašanje Reke, je jugoslovanski politik odgovoril:

«Tega ne verujem! Reka ima svojo luko, ki ima možnost, da se razširi. Ako smo v Rapallu zahtevali, da luka Baroš pripade nam, storili smo to zato, ker vemo, da ta luka ni nikdar pripadala Reki. Trgovski in industrijski razvoj Reke nikdar ni bil vezan na luko Baroš. Razumemo položaj gospoda Zanelle in iz istega izhajajoče želje ter zahteve, ali nemogoče je, da bi mogel on ovreči to, kar je bilo sklenjeno v Rapallu.

Naš odgovor na vprašanje o luki Baroš je torej: ne damo! Ne damo le samo zato, ker luko Baroš potrebujemo, nego tudi iz mednarodnih ozirov! To bo tudi naš odgovor gospodu Zanelli, ako pride v Beograd. Vprašanja luke Baroš ni, ona pripada Jugoslaviji in vsaka debata o isti bi bila odveč.»

Po ti izjavi nam je toliko nerazumljivejše, zakaj prihaja gotov del našega časopisja kar naenkrat in zlepega s takimi vestmi, kot je bila zadnja o «izgubljeni luki Baroš!» Kak namen in cilj naj imajo take vesti? Ali one ne otežavajo dela in prizadevanj vlade, ki je v tem vprašanju že izrekla svoje odločno stališče? Ali ne bi mogle to časopisje, ki s svojimi «italijanskimi oficijoznimi poročili» razburja javno mnenje, pomagati vladi v njenem boju, dajati našemu javnemu mnenju pravec, ki ga je zavzela naša vlada v svojih odločnih besedah: Ne damo!

Naši nasprotniki se vedno sklicujejo na politično disorijentacijo, na nasprotstva v življenjskih vprašanjih v **našem javnem življenju.** Ali take «rimske» vesti niso voda na mlin našim nasprotnikom, ki bodo iz njih izvajali svoje zaključke in dokazovali, da niti v tako **važnem vprašanju kot je baroško,** ne vlada v naši javnosti potrebno soglasje!

Zato moramo najodločnejše obsojati tako pisavo, **ki nam neizmerno škoduje** na zunaj, ki ustvarja doma slabo kri in meče vladi polena pred noge! Ako nikjer ni tukaj na mestu politična in strankarska strast, ki je v tem slučaju zakrivila tako tendencijozno poročanje. Polemika o luki Baroš nam zamore le škodovati in strašna bi bila odgovornost onih, ki bi s svojim negativizmom onemogočili vladi, da vztraja na svojem dosedanjem odločnem stališču!

Delavska vprašanja pred zakonodajnim odborom.

Beograd, 19. oktobra. Danes popoldne je bila seja sekcije zakonodajnega odbora za socialno politiko in narodno zdravje. Na tej seji se je najprej obravnavalo o uredbah zdravstvenega ministrstva, katere je zakonodajni odbor vrnil odseku. Nato je sekcija danes po predlogu odbora izpremenila nekatere naredbe, nekatere pa je nanovo stilizirala, nakar se je nadaljevalo poročilo poslanca Divca o delavskih borzah in o delavskih legitimacijah. Zakon o delavskih borzah je bil sprejet z dopolnili in izpremembami, med katerimi je glavna tista, naj se da delavstvu, ki mora delati tudi ob nedeljah, vsako leto toliko dni dopusta, kolikor nedelj je delalo v teku leta. Nato se je odobrilo pletarnicam, v katerih je nočno delo prepovedano, da smejo pričeti delati že ob štirih zjutraj. Delavske zbornice so oproščene vseh državnih taks pri opravljanju svojega posla. Člani uprave delavskih zbornic morajo vršiti svojo dolžnost brezplačno. Kjer ni delavske borze, se lahko ustanovi filijalka osrednje delavske borze. Občine pa, katere imajo filijalke, se morejo potegovati za to, da se ji nakažejo potrebna sredstva. V mestih, kjer obstojajo delavske borze ali filijalke, ne morejo obstojati tudi profesionalne delavske borze. Nato se je razpravljalo o delavskih legitimacijah. Po dolgem razpravljanju o tem, kdo je pristojen izdajati te legitimacije in ali je potrebno, da mora imeti delavska zveza te legitimacije, se je končno sprejela redakcija poročevalca Divca, po kateri naj bi izdajale te legitimacije občinske oblasti, v čijih občini je delavec stalno nastanjen. Za organizirane delavce bodo veljale legitimacije njihovih strokovnih organizacij. Na zahtevo pomožnega osebja so dolžni lastniki podjetij izdajati delavcem poselna potrdila, v katerih pa ne sme stati ničesar drugega, kakor samo to, koliko časa delavec dela pri dotičnem podjetniku in koliko zasluži. Pri določevanju minima in maksima denarne globe za primer kršenja tega zakona se ni mogel doseči sporazum in se je sklenilo, predložiti to vprašanje plenumu odbora. Seja se je končala ob 19.30. Prihodnja seja se skliče pismeno. Na dnevnem redu bo razprava o nadzorstvu dela.

SLOŽNO DELO SPASI NAROD, ZATO BODIMO SLOŽNI V DELU ZA JUGOSLOVENSKO MATICO!

Zakonski načrt o javni pomoči.

Da bi se kodificirali vsi zakonski predpisi, **ki jih je dosedaj izdalo po** svoji **inicijativi** ministrstvo socijalne politike o državni pomoči slabejšim slojem našega naroda, predložil je minister za socijalno politiko dr. Vekoslav Kukovec zakonodajnemu odboru osnutek zakonskega načrta o «javni pomoči», v katerem je zapopadenih pravzaprav pet zakonskih načrtov.

Prvi del zakonodajnega načrta «o «javni pomoči» naj regulira vprašanje **prehrane.** Pomaga naj prebivalstvu, ki je trenotno v takem položaju, da je radi požara, povodnji, suše in drugih nezgod brez hrane, ali pa da si je radi visokih cen ne more v zadostni meri kupiti. Drugi in tretji del zakonskega načrta o «Javni pomoči» vsebuje načrt stanovanjskega zakona ter načrt zakona o pospeševanju zidanja malih stanovanj. Četrti in peti del zakonskega načrta vsebuje določila o zaščiti dece in mladeži ter o zaščiti ubogih starih in onemoglih.

Država naj nudi svojo pomoč potom ministrstva za socijalno politiko preko državnih in samoupravnih teles, a tudi s pripomočjo humanitarnih društev in ustanov.

Obrazloženje k zakonu o javni pomoči poudarja potrebo, da spadajo humane organizacije in ustanove, v kolikor jim je cilj pomaganje socijalno slabejšim slojem, pod nadzorstvo ministrstva za socijalno politiko. Po svetovni vojni se je ustanovilo toliko takih korporacij in se je narodna energija in enotna moč tako razblinjala, da je eno najbolj nujnih vprašanj ureditev, odnosno ujedinjenje dobrotvornega dela ter tozadevnih organizacij. Nobena dobrotvorna organizacija ne more obstajati, dokler ji ne odobri pravil ministrstvo za socijalno politiko.

Za nabiranje dobrovoljnih prispevkov je treba dovoljenja ministrstva socijalne politike, ker le tako se je mogoče izogniti zlorabam. Tako odobrenje se sme dati samo stalnim dobrotvornim organizacijam ali njihovim zvezam, nikakor pa ne poedinim osebam, ali na priliko osnovanim odborom, ali drugače imenovanim organizacijam prehodnega značaja. V vsakem slučaju se mora izpolniti želja onega, ki je kaj daroval v dobrodelni namen. Minister za socijalno politiko predpiše poseben pravilnik o nadzorstvu dobrodelnih organizacij ter o uporabi njihovih zbirk.

O stanovanjskem zakonu smo v našem listu že razpravljali, o ostalih predpisih bomo še spregovorili.

Politične beležke

+ **Korošec, Protić in Radić.** Včerajšnji Slovenec se je jako razburil nad noticami v Jutru in Slovenskem Narodu, ki sta posnela par očitkov glasila takoimenovanega hrvatskega bloka zagrebškega «Obzorja», ki je komentiral znani Koroščev interviv v Sarajevu. Obzor je očital Koroščeu, da ne pozna Radićevega programa, ker sicer ne bi mogel posnatrati tako od strani Protićeve akcije, za katero so vsi hrvatski člani Koroščevega kluba. Slovenec, ki je nedavno sam ugotovil, da sta idejno in v socijalno-gospodarskem programu najbližji klerikalna stranka in Radićevci, včeraj pravi da Radićevci sploh nimajo programa, ker ga menjajo, kot se menja veter. Izgleda torej, da z Radićem zaenkrat ne bo nič. Kar se tiče Protića je pa tudi «Slovenec» jako rezerviran in noče povedati zakaj «Jugoslovanski klub» tako sumljivo gleda na Protićevo akcijo. Glavni povod je brezdvomno dejstvo, da stranke, ki se zbirajo in ustanavljajo takoimenovani hrvatski blok, precej nezaupno gledajo na slovenske klerikalce, katerim nič prav ne zaupajo, kar so razni hrvatski listi že parkrat ugotovili. — In vse to skupaj naj bo potem akcija za revizijo ustave» odnosno za prevzetje vlade!

+ **Gospodin Protić v parlamentu.** Stojan Protić je poslal predsedniku skupščine sledeče pismo: «Ker skupščina dosedaj z ozirom na moje pismo z dne 24. septembra 1920 ni izvršila nobenega sklepa, je postal ta akt vsled donešenja ustave brezpredmeten. Zato obveščam predsedstvo, da sprejmem kruševski mandat in da ne obstojajo več nobene oviro proti prisegi, ki jo položim takoj, kakor hitro določi za to predsednik dan in uro. — Kdor se spomni, kako so klerikalni in drugi opozicijonalni listi napovedovali prihod g. Protića v skupščino na čelu «mogočnega bloka», mora priznati, da je resnični introitus g. Stojana zuatno — skromnejši.

+ **Protićev «Radikal».** Iz Beograda poročajo: Stojan Protić s svojim glasilom «Radikalom» v samem Beogradu ni doživel uspeha, ki ga je pričakoval. Prvi dan je dal svoje glasilo tiskati v 2000 izvodih. Beograjčani so ga kupovali iz radovednosti, toda že naslednje dni je padla v Beogradu razprodaja na minimum. To priznava tudi uredništvo samo, češ, da noben raznašalec in kolporter noče prodajati «Radikala». Navaja seveda nepošteno konkurenco, dejstvo pa je, da nikdo noče kupovati lista, zato pa tudi kolporterji nočejo prodajati. List sam po sebi, kot svoji vsebini ni vzbudil prav nobene senzacije. Kar se je splošno pričakovalo. «Radikal» ne vsebuje prav nič pozitivnega temveč le osebne polemike, ki so se prej nahajale v «Balkanu».

+ *Račun brez krčmarja.* Klerikalci obetajo železničarjem, da se bo «celotni jugoslovanski klub zavzemal za uresničenje vseh zahtev, ki se bodo stavile po koaliciji na merodajna mesta». Želijo edino še to, da bi tudi Zveza jugoslovanskih železničarjev dobila pri Brandnerju in Deržiču enako oporo in zaščito, kakor jo ima klerikalna Prometna zveza v SLS. Ker je parlamentarna moč Jugoslovanskega kluba enaka ničli in ker tudi NSS nič ne šteje, sledi iz tega, da so si železničarji izbrali presneto slabo «oporo in zaščito». Morda pa računa SLS in NSS še na Protića. A tudi v tem slučaju bi se dve ničli še za eno pomnožili. Zanimivo je gledati, kako potrpežljivo se puste železničarji voditi za nos in kako mirno gledajo, da delajo brezvestni politični agitatorji račune — brez krčmarja in to na njihov konto. Ako bodo hoteli vsemogočni parlamentarci SLS in NSS kaj doseči, bodo morali preje še pokoro delati. Železničarji bi prav storili, če bi se obrnili naravnost na demokrate, če hočejo kaj doseči. Klerikalci in Peskovci so sposobni le za konfuzne interpelacije in kvečjemu razne govorance na sestankih, kjer beseda nič ne stane — za delo pa niso.

+ **Nove priprave Albancev.** Beograjska Politika poroča od albanske meje, da prihajajo skrivaj v arnavtska sela na našem ozemlju, emisarji tiranske vlade, da bi pobunili naše Albance. Tako sta se mudila te dni v pečkem okrugu znana albanska agitatorja Bećir Redža in Miftar Dant, ki sta imela tajne sestanke. Albanska emisarja sta se sporazumela z nekaterimi albanskimi voditelji in začela pripravljati splošno pobuno. Policija je zvedela pravočasno za te sestanke in prijela več znanih Albancev, ki so sodelovali na sestankih. Oba agitatorja sta še pravočasno pobegnila preko meje. — «Politika» se ozira na novinske glasove italijanskih listov, ki hočejo dementirati vesti, da se nahajajo v alban. vojski italijanski oficirji posebno v topništvu. «Politika» potrjuje v vsem svoje informacije glede italijanskih oficirjev in trdi, da poveljujejo albanski artileriji na naši meji izključno italijanski oficirji in da je tudi večina moštva italijanska. Tudi so dospeli te dni iz Valone oddelki saperjev, ki so spojeni z albansko vojsko. V borbi pri Arazu kjer je bila albanska artilerija jako aktivna, je dognano, da je poveljeval artiljeriji italijanski kapetan Gilsardi. Glavni štab albanske vojske se nahaja sedaj v južni Albaniji v okolici Argirokastra v vasi Lešnica, kjer se nahajajo trije italijanski generalštabni polkovniki. Politika zatrjuje, da se Albanci nervozno pripravljajo na novo vznemirjenja na naši meji.

+ **Grozovitosti Arnavtov.** Ministrstvo za notranje zadeve je dobilo poročilo o napadu Arnavtov na vas Tajmeši pri Tetovu, kjer so zažgali 69 hiš in je zgorela cela vas. Za prvo pomoč je bila dovoljena prebivalstvu podpora v znesku 500.000 D., obenem pa je sestavljena komisija, ki bo zadevo natančno preiskala.

+ **Ostavka albanske vlade.** Italijanski listi poročajo iz Tirane, da je takoimenovana tiranska vlada pod predsedstvom Ilije Vrionija podala svojo ostavko. Kot razlog ostavke navajajo italijanski listi dejstvo, da se je pojavil proti vladi med vsemi plemeni brez izjeme jak odpor in da so glavarji posameznih plemen odrekali vladi poslušnost, ker ni znala varovati albanskih interesov, ampak celo nastopala proti istim. Vladi Vrionija zlasti očitajo to, da se ni znala sporazumeti z Miridit, ampak je iste vsled nerazumevanja položaja gnala v odkrit odpor in oboroženo ekspedicijo proti sebi. V današnjih razmerah bo težko sestaviti novo albansko vlado, ker nobeno pleme ne bo hotelo prevzeti odgovornosti za grobe odstopivše vlade. — Vesti o odstopu albanske vlade smo že pred nekaj dnevi zabeležili. Takrat so se izkazale za neresnične. Tudi tokrat jih je treba sprejeti z rezervo.

+ **Affaira Cunningham.** Iz Prage nam pišejo: Dunajsko, madžarsko in praško nemško časopisje je udarilo na ušira T. Cunninghama, angleškega vojnega atašeja za Avstrijo, Madžarsko in Češkoslovaško. Očita mu špekulacije z avstrijsko valuto in ga primerja s slovparjem Duimom. Tudi «Jutro» je objavilo vest, da se je naenkrat Cunningham izgubil iz Dunaja, da je pobegnil v Anglijo pred velikanskim krahom. Resnica je da se nahaja Cunningham v Pragi in da je takoj odločno dementira vse te vesti o svojem begu. Pokazalo se je, da je naval na Angleže budobno izmišljen in angažiran. Izgleda sicer, da je Cunningham z valuto špekuliral, toda zgodilo se mu ni nič — dokler je bil prijatelj Madžarov in Nemcev ter nasprotnik Čehov in Jugoslovanov. Polkovnik Cunningham ra je v zadnjem času svoje nazore temeljito revidiral. Postal je oster nasprotnik svojih prejšnjih prijateljev. Pokazalo se je, da je Cunningham referiral v London v tem smislu, da so dogodkov v Burgenlandu krivi Madžari, ker niso v smislu trianonske pogodbe razorožili, ker nabavljajo in izgotavljajo slej kot prej orožje ter onemogočajo oboroženim bandam upor proti trianonski pogodbi. Na temelju takšnih referatov so Angleška in druge velike države se odmaknile od Madžarske. Madžari ter njihovi pomočniki davajo sedaj Cunninghamu primerno svarilo po oni azijatski metodi, po kateri so dosedaj bili navajeni širiti klevete o Slovanih. Gotovo ne bo sir T. Cunningham tako trpežljivo poslušal, kakor smo poslušali mi in kakor je on sam nam svetoval, da madžarsko - nemško pesem poslušamo.

Kulturno delo v anektiranem ozemlju.

Ko so italijanske čete zasedle Goriško, Trst in Istro ni bil zadan našemu narodu, ki prebiva v teh krajih le hud političen, ampak tudi kulturen udarec. Kar je bilo žejno naše besede, je čez noč ostalo odtrgano od knjig, od beletrističnih in znanstvenih revij, izhajajočih v Sloveniji. Narod, odrezan od svoje prave domovine se je torej naenkrat znašel pred nalogo kulturne samopomoči. Podajamo par besed o tem, kako je njegova kulturna sila prišla do izraza in razmaha.

Najprej se je iz potrebe rodila «Mladika», le skromen poskus delovanja kulturnih amaterjev, ki so vkljub italijanskemu pritisku ostali na svoji rodni grudi. V drugem letu svojega obstoja pa se je «Mladika» izpopolnila. Urejevanje je prevzel goriški rojak, pesnik in pisatelj France Bevk. Njegov polumesečnik je nekake vrste prehod iz družinskega lista v literarno glasilo. Na tej stopnji je publikacijo seveda težko držati, ker mora ustrezati vsem slojem, ki so naročeni nanjo, inteligentom in preprostemu kmetskemu ljudstvu. Pa vkljub vsem tem težkočam «Mladika» izhaja, uspeva, se izpopolnjuje ter nudi užitka in informacij dovolj na vse strani.

Kmalu po ustanovitvi «Mladike» se je pokazala nujna potreba lista za mladino. Topot je prevzela iniciativo «Zveza jugoslovanskih učiteljev» v Trstu, ki je začela izdajati mesečnik «Novi rod». «Novi rod» je danes brez dvoma najboljši slovenski mladinski mesečnik; izdajateljem in uredništvu se je s pomočjo resnih slovenskih leposlovcev in slikarja Bucika, prav ugodno posrečila namera, usivariti z «Novim rodom» mesečnik za mladi svet z vredno vsebino, vsled česar ga tudi odraslo občinstvo rado bere. «Novi rod» ureja pesnik Janko Samec v Trstu. Slovenskemu mladinskemu listu nekoliko sličen je hrvatski mesečnik «Nova nada», ki ga izdaja ista «Zveza» in ki je namenjen hrvatski deci v Istri.

Poleg «Mladike» in «Novega roda» imajo bratje v anektiranem ozemlju dve Matici. V Gorici obstoji «Goriška Matica», inštitucija za izdajanje knjig poljudne vsebine. Po svojem ustroju je «Goriška Matica» podobna Mohorjevi družbi, toda s prijetno razliko, da je sodobnejša, modernejša in torej boljša. «Goriška Matica» izda letos troje knjig: zvezek povesti pod naslovom: «Naši ljudje», spisal Alojzij Remec; knjigo pesniških prepovesti «Gorske pravljice», spesnil Joža Lavrenčič in koledar. Teh troje publikacij bo imelo zaradi visoke naklade zmerno ceno 5 lir. Knjige «Goriške Matice» se med ljudstvom pričakujejo z velikim zanimanjem in bodo nedvomno dosegle uspeh, ki jim gre.

Društvo «Ljudski oder» v Trstu pa je osnovalo «Socijalno Matico». Jedro te Matice tvorijo izvečine bivši člani Višjega kulturnega sveta v Trstu, ki je pred dvema letoma izdajal kulturni vestnik «Njivo». V založbi «Socijalne Matice» izide letos troje knjig, in sicer: kulturnohistoričen socijalni roman izza let vojne in okupacije, «Medvladje». Delo je napisal znani primorski novelist J. Pahor. Poleg tega izda «Socijalna Matica» eno knjigo Ljeninovih govorov ter koledar s primernimi spisi socijalne vsebine. Cena tem publikacijam bo 10 lir.

Za širjenje glasbe med tržaškimi Slovenci skrbita Kumarjeva glasbena šola in šola «Glasbene Matice» v Trstu. Pianist Srečko Kumar je lani in letos priredil več koncertov v raznih krajih Julijske Benečije ter dosegel prav lepe moralne uspehe. Gledališča, žal, Tržačani in Goričani nimajo. Zato pa se tem intenzivneje goji dramatika na deželi, ki se polagoma emancipira od vprizoritev oderskih neslanosti ter sega po boljših domačih delih, predvsem po Finžgarju. Na deželi deluje uspešno tudi mnogo pevska društva, ki krepijo narodno zavest in dokazujejo, da bo naša pesem in naša beseda tudi med podjarmljeni Jugoslovani ostala nesvobodnim bratom v razvedrilo in utehe.

Prosveta

Fr. Milčinski: Drobiž. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, 1921. 8,. 131 str. Cena bros. 30 K, po pošti 2 K 60 v več. Trinajst laikokrilih humoresk vsebuje najnovejša knjiga Milčinskega. Ko je «nova žival s svojo kuharsko umetnostjo «v znamenju slane luže» pomagala preleviti srečnega samca v še srečnejšega zakonca, tedaj se začne zanj intimno rodbinsko življenje, o katerem nam ve pripovedovati toliko zanimivega. Najprej je kupil ženi za družbino prijaznega, živega otročička, mlado Bredo, ki že peti dan svojega življenja razvija bogate talente. Komaj je bila zvrhano poltretje leto stara, je imel njen bratec že poldrugo leto, in sredi bojnih operacij so si omislili še enega malčka in potem še enega, imenovanega «morski strah». Toraj «drobiža» dovolj v slabih časih, o katerih nam avtor tako drastično pripoveduje v črticah: «Naši in vojna», «Aprovizacija» in «Tenda Lala», posebno zadnja, je pikra satira na medvolno voluntstvo in bujno cvetoče špiceljstvo. Razen teh so mu prijubljena predmet razni pravdni strokovnjaki, le neznatno karikirani po živih tipih, pisateljih, gostilniški dobrovoljčki itd. Ko knjigo odložiš, pa bodisi prijatelj neprisiljenega humorja ali čmeren filister, si avtorju iz srca hvaležen za kopo dobre volje, ki si je bil v teh slabih časih deležen tako poceni. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi, Ljubljana, Prešernova ulica, nasproti Glavne pošte.

Propadanje umetnosti. V monakovskem «Glaspalastu» palači, v kateri so leto za letom razstavljali prvi umetniki vsega sveta svoja najboljša dela, se bo odprla v kratkem razstava — futuristov. Vlada «umetnostnih» revolucijonarcev pridobiva torej očividno na terenu. Kdor ve, da so futuristi samo po imenu umetniki v resnici pa čisto navadni špekulanti, ki zlorabljajo kolikor se tiče presoje umotvorov nesamostojnost in bojazljivost občinstva, se takih pojavov ne bo mogel razveseliti in mora priznati, da pomenijo pojavi kakor zgoraj imenovani zares — propadanje umetnosti. Ne dvomimo pa, da bo na razstavi — kakor doslej še na vsaki futuristički razstavi — tudi mnogo zdravega zrnja vmes, hočemo reči pravih umotvorov. To je namreč znani trik futuristov, ki ga zmiraj uporabljajo. V razstavi obesijo par dobrih impresijonističnih slik ali dobro risanih skic in kažejo jih gledalcu, kateri maje z glavo: vidiš kako znajo risati ti moderni. Seveda te slike s futurizmom nimajo drugega stika, nego da vise v isti razstavi. To torej ne dokazuje nič drugega nego da so futuristi bolj prefrigani nego bi človek mislil. Dobro vedo, da kot sinovi majke zemlje ne morejo letati po zraku in da je študij narave edino kar je stalno ali kar bi vsaj moralo biti stalno v umetnosti. Ker pa sami vsled svojega neznanja ne morejo dokazati potrebnega poznavanja narave, si pomagajo na omenjeni način. To naj torej nikogar ne moti. Kar je pa takozvanih futuristisov umotvorov (sem spadajo vsi različni med — in povolni — isti), to so vsi antipodi prave umetnosti in vsled tega sovražniki umetnosti. Želeti bi bilo, da bi bila vsaj v naši državi borba proti futuristom nepotrebna, t. j., da se pri nas sploh ne pojavijo. In če smo tudi za slogo in skupno delo med umetniki vseh struj — te izrodke bomo vkljub temu, ako se pojavijo, pobijali tudi pri nas — kajti prepričani smo, da kdor je futurist ni umetnik. —*ni*—

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI.

DRAMA:

Petek, 21. okt.: «Ljubezen». E.
Sobota, 22. okt.: «Kozarec vode». D.
Nedelja, 23. okt.: «Oče». Izven.
Ponedeljek, 24. okt.: «Kozarec vode». A
Torek, 25. okt.: Zaprto.
Sreda, 26. okt.: «Požar strasti». C.
Četrtek, 27. okt.: «Ljubezen». Izven.
Petek, 28. okt.: «Oče». B.

OPERA:

Petek, 21. okt.: «Carmen». A.
Sobota, 22. okt.: «Vaška šola». «Šeherezada». B.
Nedelja, 23. okt.: «Rigoletto». Izven.
Ponedeljek, 24. okt.: Zaprto.
Torek, 25. okt.: «Dalibor». D.
Sreda, 26. okt.: «Evangelnik». E.
Četrtek, 27. okt.: «Rigoletto». C.
Petek, 28. okt.: Proslava 28. oktobra, dne va osvobojenja češkoslovaškega naroda. Izven.

Domače vesti

• Odlikovanja. Povodom slavnostne otvoritve splitskega gledališča so bili odlikovani: načelnik dr. T a r t a g l i a z redom sv. Save tretjega razreda; člani gledališke uprave Bartulović, Korolija in Marković z istim redom četrtega razreda.

• Krajevna organizacija JDS za šentjakobski okraj v Ljubljani ima občni zbor v sredo, dne 26. oktobra ob 8. zvečer v šentjakobski napredni knjižnici. Vabijo se nanj člani in članice, da se ga zanesljivo udeleže.

• Anketa o sekvestrih v Prekmurju. Kakor doznava «Riječ», bodo nekateri poslanci zahtevali parlamentarno anketo v svrho, da se preišče poslovanje sekvestrov in komisarjev na posestvih v Prekmurju kakor tudi nezadostno kontrolo agrarne direkcije v Ljubljani.

• Zanimiva razsodba ljubljanskega stanovanjskega urada. Stanovanjski sosvet v Ljubljani se je pečal v eni zadnjih sej z višino stanarine za najem žandarmerijske vojašnice, ki je nastanjena v Korsikovi hiši na Bleiweisovi cesti. Žandarmerijska komanda je vzela leta 1916. obe Korsikovi hiši, v katerih je kakih 19 stanovanj s 63 sobami in pritiklinami, v najem za pet let proti letni najemščini 23.000 K. Letos je pogodba potekla in hišni lastnik je na podlagi stanovanjske uredbe zahteval od žandarmerije za naprej letne najemščine 400.000 kron. Ta mu je pa ponudila le trikratni znesek najemščine leta 1914. v znesku 92.000 K. Na podlagi sklepa sosveta je sedaj izdal stanovanjski urad razsodbo, s katero se določa letna najemščina za žandarmerijsko vojašnico na 278.000 kron. Stanovanjska oblast I. stopnje smatra najemne prostore v Korsikovih hišah za poslovne prostore, katerim je odmeriti najemnino po členu 9. stanovanjske uredbe. Erarju kot najemniku ne gre po tej razsodbi nikaka posebna olajšava, ker predstavlja celokupno gospodarstvo za neke skupne namene vseh državljanov, torej tudi za najpremožnejše. Krivica da bi bila, če bi se stroški tega skupnega gospodarstva glede potrebnih prostorov za žandarmerijo prevalili na lastnika najetih hiš s tem, da se poedincu zmanjšuje normalno rento od hiše. Ekonomsko šibkejši je v danem slučaju hišni gospodar in ne erar. Po mnenju stanovanjske oblasti I. stopnje so izjeme olajšave pri poslovnih prostorih v smislu člena 10. stanovanjske uredbe dopustne le pri humanitarnih in kulturnih organizacijah. Proti razsodbi stanovanjskega urada se namerava erar pritožiti na stanovanjski senat kot stanovanjsko oblast II. stopnje.

• Poselsko zaporo je proglasila nad Ljubljano klerikalna «Poselska zveza», ki v posebnem oklicu svari starše in dekleta, naj ne silijo v mesto, češ, da so razmere neugodne in da bodo dekleta «razočarana». Župniki na deželi se pozivljajo, da zadržujejo dekleta doma. Ta poziv je v zvezi z novimi mezdnimi zahtevami, ki jih je postavila «Poselska zveza». Prepreči se naj, da bi gospodinje ne poiskale drugih služkinj, če ne morejo plačati po novi tarifi, ki znaša 350 do 550 K. V «Novem Času» je objavila «Poselska zveza odgovor na proteste, ki prihajajo iz vseh krogov naših gospodinj proti njeni agitaciji. V tem odgovoru «Poselska zveza» priznava, da gospodinje novih plač za posle ne zmorejo, pozivlja pa jih, naj skrbijo, da bodo same imele višje prejemke — pa bo šlo. V odgovor na hujskarije «Poselske zveze» se pripravlja, kakor čujemo, organizacija gospodinj, ki se bodo obvezale, da ne trpijo v svoji domačiji nobene služkinje, ki je organizirana v «Poselski zvezi». — Ta konflikt je bil prav po nepotrebnem izzvan od klerikalcev, ki niso srečni, če ne delajo povsodi razdora.

• Javni shod proti draginji vseh javnih nameščencev in vpokojencev se bo vršil v petek, dne 21. oktobra ob 19. uri 30 minut v veliki dvorani hotela «Union». Sila je prikipela do vrhunca. Povejmo vladi, da je skrajni čas za revizijo gospodarske politike, ki v najhujši meri ogroža stalne nastavljence. Sklicatelji: «Zveza jugoslovanskih železničarjev», «Osrednja zveza javnih nameščencev in vpokojencev» in «Zveza poštnih organizacij v Ljubljani».

Državno posojilo. Iz Radeč nam pišejo: Z intenzivno agitacijo so se dosegli za naš kraj razmeroma ugodni uspehi. Podpisali so: Anton Polanc 12.000 K, Ivan Simončič 2000, Ant. Pogačnik 800, Fr. Kukec 12.000, Jak. Rižnar 2000, Miha Trbovc 2000, Kr. šolski svet 400, Zdrav. zastop 400, Savinc Fr. 4000, Kolar Fr. 800, Jeglič Avg. 4000, Okraj. posojilnica 60.000, Narodna posojil. 4000, Strnad Ferdinand 800, veleposestnik Starec 20.000, Bratje Piatnik 20.000, poleg prejšnjih 100.000, Aleks Podvinec 20.000 poleg prejšnjih 50.000, Moser Albert 8000, Simončič Anton 4000, Slapšak Terezija 4000, Plazar Marija 1200, Nik. Gutmansthal 20.000, dr. Al. Homan 20.000, Burger Fr. 4000. Sodni uradniki 14.000, učiteljstvo 10.400, poštni uslužbenci 1200 K, skupno 402.000 K. Javnosti pa nočemo zamolčati da imajo nekateri tukajšnji premožni ljudje sicer vedno polna usta jugoslovanstva, kadar pa je treba to v dejanju pokazati, tišče polne mošnje v žepu. Največja in najugstejša firma Černe [illegible] ima poleg tukajšnje veletrgovine še filijalko v Zidanem mostu, ne more podpisati nič, ker rabi denar za — razširjenje trgovine. Prav, da se poznamo!

• Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani naznanja, da bodo njeni uradni prostori dne 24., 25. in 26. oktobra 1921 zaradi snaženja za stranke zaprti.

• Výzva k československým příslušníkům. Konsulát Československé Republiky v Ljubljani upozorňuje všechny československé příslušníky v obvodu tohoto konsulátu sídlící, že dle cirkuláře Ministerstva zahraničních věcí Kraljeviny Srbů, Hrvatů a Slovinců v Beogradu, každý cizinec musí nejdéle do tří měsíců opatřiti si řádně vydaný cestovní pas, kterým se bude moci v případě potřeby vykázati. I vyzývá konsulát Československé Republiky všechny československé příslušníky, aby si bez odkladu na konsulátu dali vystaviti cestovní pasy, případně, aby si dali prošlé pasy ihned prodlоužiti, jimiž se budou moci v případě potřeby vykázati a tím vyhnou se případným nepříjemnostem.

• Ostre strelske vaje se vrše v najbližji ljubljanski okolici v dneh 22., 23., 24. in 25. oktobra na prostoru med vasjo Kleče in Stražnim hribom (položaj strelcev približno 400—500 korakov severo - vzhodno od vasi Kleče; smer streljanja Stražni hrib kota 328, oziroma 396). Streljanje se bo vršilo v označenih dneh v času od 9. ure dopoldne do 4. ure popoldne. Osiguranje terena se bo vršilo po vojaških patruljah. Savski most ostane za vsak promet zaprt. Zaprta je cesta od savskega mosta na zapadnem pobočju Stražnega hriba do Spodnjih Gameljnov.

• Zborovanje državnih nameščencev v Slovenski Bistrici. Poročajo nam: V torek dne 18. oktobra se je vršilo tukaj zborovanje javnih nameščencev. Polno število udeležencev je pokazalo solidarnost tukajšnjih državnih uslužbencev vseh strok. Predsedoval je zborovanju predsednik nabavljalne zadruge davčni upravitelj g. F. Pirkmaier. V jako stvarnem obširnem govoru je predsednik orisal sedanji težki položaj državnih nameščencev. Poročal je o zborovanju delegatov v Beogradu glede službene pragmatike, o draginji, nadalje kako težko stališče ima nabavljalna zadruga, ker ne dobi od Saveza kredita. Predsednikovo poročilo so vsi navzoči s splošnem odobravanjem vzeli na znanje. Soglasno so bile sprejete resolucije, slične kot v Celju in Mariboru. Posebno se je zahtevalo, da se mesto Slovenska Bistrica uvrsti v II. plačilni razred draginjskih doklad, ker je v obče znano, da so vse življenske potrebščine veliko dražje kot v Mariboru. Vloga s resolucijo in s seznamom tržnih cen se je poslala predsedstvu pokrajinske uprave v Ljubljano. Istotako se je zaprosilo ministra g. dr. Kukovca in predsednika «Osrednje zveze» poslanca g. prof. Reisnerja, da storita potrebne korake za izpolnitev upravičenih zahtev. Za zastopnika državnih uslužbencev v občinsko sodišče za pobijanje draginje je bil izvoljen cestni nadzornik g. Maks Rovšek. Zborovanje je poteklo jako dostojno.

• Topla jesen. Stari Ljubljančani pravijo, da take jeseni kakor letos ni bilo že dvajset let. Lepi solnčni dnevi vabijo svet v našo lepo daljno in bližnjo okolico. Solnce greje kakor da gremo poletju nasproti. Neki meteorologi trdijo, da gre za kozmične pojave, ki so v zvezi z velikim porastom energije solnca in Mariott prorokuje, da bo poletna vročina, ki je bila že letos precej neznosna, v naslednjih letih še znatno naraščala.

• Smrtna nesreča. Dne 17. t. m. se je ponesrečil rudniški inženjer Ludovik B o n č a. Med postajami Kresnice in Litija ga je povozil iz Ljubljane prihajajoči večerni osebni vlak. Bil je takoj mrtev. Mladi inženjer, rodom Idrijčan, je bil nadarjen in marljiv uradnik in obče priljubljen tovariš. Bodi mu blag spomin!

• Tajinstvena avtomobilna nesreča. Od kompetentne strani se nam poroča, da ponesrečeni avtomobil ni bil last mariborskega okrajnega glavarstva, temveč okrajne gradbene sekcije. Nesreča sama še vedno ni pojasnjena.

• Lep državljan. Pod tem naslovom smo priobčili dne 23. prošlega meseca notico, v kateri se očita nekemu uslužbencu restavracije na glavnem kolodvoru Sch., da je fašist, da je povodom nabora govoril, da pobegne preko meje. Danes se je imenovani Sch. oglasil v naši redakciji in izjavil, da ni bil član fašistovske politične organizacije in da ni besed o begu preko meje govoril v onem smislu, kot je bilo to v tozadevni notici navedeno. Besedo ima sedaj naš dopisnik, čegar dolžnost je, da zadevo pojasni.

• Nov kino v Ljubljani. Društvo kinonastavljencev za Slovenijo v Ljubljani gradi po Slovenski gradbeni družbi velik kino v Latermanovem drevoredu poleg telovadišča Sokol v Ljubljani.

• Zadružna šola. Na drž. dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se otvori dne 4. novembra 1921 ob 2. uri popoldne Zadružna šola. Vpisovanje se vrši dne 3. novembra od 3. do 5. ure popoldne. Pogoj za sprejem je dopolnjeno 16. leto starosti in dovršena ljudska šola. Vstopnina in šolnine ne plačajo udeležniki nobene. Šola bo trajala do 11. aprila 1922.

• Italijanske številke. Zagrebški italijanski generalni konzulat javlja službeno: Nasproti vestem, ki so jih objavili nekateri časopisi, da je italijanska vlada preprečila otvoritev hrvatskih in slovenskih šol v Julijski Benečiji, objavlja kr. italijansko poslaništvo v Beogradu, da je v Trstu, v Istri in v goriški okolici otvorjenih 307 slovenskih in 84 hrvatskih šol, ki redno funkcijonirajo.

• Smrtna kosa. V Krškem so pokopali dne 18. oktobra učiteljico Jakobino Artač, staro komaj 20 let.

• Krompir za Ljubljano. Stranke, ki še niso dobile krompirja, naj pošljejo takoj ponj v skladišče «Samopomoči», ker se bo v kratkem prenehala oddaja na debelo in se bo samo na trgu razprodajala dnevno primerna množina krompirja.

• Mala kronika. Stanko Jeras, 8letni posestnikov sin iz Šmartna pri Kamniku, je šel po cesti. Na cesti je stal voz, naložen s hlodi. Ravno v trenutku, ko je šel mimo voza, so se hlodi sprožili; eden je padel Jerasu na desno nogo in mu jo stri. — Ana Godina, uslužbenka v hotelu Slon v Ljubljani, je bila zaposlena pri delu na dvorišču. V tem trenutku pa je zagnala neka stranka skozi okono II. nadstropja steklenico, ki je s tako silo priletela Godini na levo roko, da je razpočila in jo močno ranila. — Frančiška Gorše, posestnikova hči iz Brež, občina Jurjevica, je šla po hosti. Pri tem pa jo je zadela neka veja na desno oko in ga nevarno ranila. — Aleks Blaževič, mizarski vajenec, stanujoč v Kamniški ul. 186, je šel na delo. Pri hoji pa mu je spodletelo, da je padel in si pri padcu zvil levo nogo v členku. — Albin Gajšek, mesarski vajenec v Budini pri Ptuju, je našel neke vrste patrone. Ko jo je pobral jo je hotel stisniti, v tem pa je patrona eksplodirala in mu raztrgala dlan desne roke. — Franc Žonta, delavec pri Gospodarski zvezi je žagal drva na cirkularni žagi. Podajalka polen pa ga je nehote sunila v komolc in v tem trenutku ga je zgrabila žaga za desno roko ter mu jo razmesarila.

• «ITO» pasta krasno čisti zobe in odstranja zeleni rob na zobeh. Dobi se povsod.

Sokolski vestnik

I. JUGOSLOVANSKI VSESOKOLSKI ZLET.

Priprave za vsesokolski zlet v Ljubljani so v polnem tiru. Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, ki je dobilo nalogo, da vodi vse priprave za zlet, je moralo predvsem organizirati vse odbore, ki vodijo vsa dela. Glavno delo je koncentrirano v *zletnem odboru*, ki sestoji iz vseh članov starešinstva Jugoslovenskega Sokolskega Saveza, iz članov tehniškega odbora Saveza in iz predsednikov posameznih odsekov. Razen tega so pozvani v zletni odbor zastopniki vojaštva, vlade, ministrstva saobraćaja, mestne občine Ljubljana itd., tako da obstoji zletni odbor iz 25 do 30 članov. Zletni odbor ni izvršujoči organ, temveč vodi predvsem nadzorstvo nad vsem delom ter ima v rokah osrednje vodstvo, da se ne pojavljajo pri delu raznih odsekov nasprotstva in da ne opravljata dva odseka enega in istega dela.

V vseh glavnih zadevah sklepa in odloča zletni odbor. Predsednik zletnega odbora je br. starosta dr. *Ravnihar*. Glavno delo pa je osredotočeno *v posameznih odsekih*, in sicer obstoje nastopni odseki: finančni odsek, načelnik br. *Kajzelj*, stavbni odsek, načelnik br. inženjer *Štembov*, zdravstveni odsek, načelnik br. dr. Edo *Šlajmar*, tajniški in propagandni, načelnik br. dr. *Fux*, železniški, načelnik br. *Švajgar*, zabavni, načelnik br. *Bleiweis Janko*, zletni, načelnik br. *Badjura*, prehranjevalni odsek, načelnik br. *Kavčič Franc*, razstavni odsek, načelnik br. *Vesel Rudolf*. Posamezni odseki so že začeli z delom ter se sestavlja točen proračun.

Največ neprilik je imel zletni odbor z odločitvijo *prostora za telovadišče, ki bo prirejen za 4000 telovadcev*. Po dolgem iskanju se je moral nakupiti del prostora za južnim kolodvorom, drugi del pa je dala «Stavbna družba» v Ljubljani v najem. S tem je bilo vprašanje telovadišča rešeno in stavbni odsek je začel takoj s podrobnim delom. Telovadišče bo na jako lepem prostoru, od koder se nudi obiskovalcem krasen razgled na planine in na drugi strani zlasti na staroslavni ljubljanski grad.

Med češkim Sokolstvom vlada velikansko zanimanje za zlet in Češka Obec Sokolska je poslala v Ljubljano svojega zastopnika, da je dobil vse potrebne informacije za zlet in se naučil vse proste vaje za člane. V prihodnjih dneh pride še zastopnca češkega TO pri ČOS, da prouči ženske proste vaje. Češko Sokolstvo se udeleži zleta v velikem številu.

Zletni odbor je razpisal *natečaj za plakate, zletni znak in razglednice*. Zadnji termin je bil 15. oktobra, ki se je pa moral na željo umetnikov podaljšati do 30. oktobra. Do sedaj je poslalo veliko število umetnikov razne vzorce, med katerimi bo izbiralo posebno razsodišče. V glavnem se je določil tudi že približni program zleta, ki pa še ni definitiven. Določene so štiri nedelje pred zletnimi dnevi za nastop naraščaja, dijaštva in vojaštva.

Zletni dnevi se prično v petek dne 11. avgusta z žensko tekmo. V soboto dne 12. avgusta so članske tekme. V petek in soboto se vršijo obenem mednarodne tekme. Čehi pridejo v soboto dne 12. avgusta. V nedeljo dne 13 avgusta se vrše dopoldan skušnje, popoldan javni nastop članstva. V ponedeljek dne 14. avgusta popoldne nastop naraščaja iz bližnjih krajev in nasto vojaštva. V torek dne 15. avgusta dopoldne povorka, popoldne druga javna telovadba.

Po zletu se priredijo krajši in daljši *izleti* po Jugoslaviji.

Zletna pisarna je že začela poslovati ter se naseli z 1. novembrom v mali dvorani Narodnega doma. Posamezni odseki že živahno delujejo in pripravljajo ves potreben materijal za poznejše intenzivno delo.

Gospodarstvo

TROŠARINA NA VINO.

Po pravilniku o trošarini iz leta 1920 je oproščeno trošarine vse vino in ves vinski mošt lastnega pridelka, ki ga vinogradnik (producent) porabi zase in za svoje gospodarstvo. Ta svoboščina je ne samo slejkoprej v polni veljavi, marveč se je s pravilnikom iz leta 1920 bistveno razširila tudi na vinogradnike, ki se pečajo z gostilniarsko obrtjo ali obrtoma s prodajo vina na debelo in ki doslej niso uživali nobene prostosti; razlika je le ta, da je pri tistih, ki so samo producentje, trošarine prost ves v lastnem gospodarstvu porabljeni lastni produkt, pri vinogradnikih, ki so tudi gostilničarji ali vinski trgovci na debelo, pa le množina, ki jo določi finančna uprava.

Vse po nekaterih krajih razširjene vesti, kakor da je trošarinska svoboščina producentov ukinjena, so torej popolnoma neosnovane in imajo svoj izvor najbrž samo v tem, da se trošarinska obveznost (to je obveznost plačila) zamenja s trošarinsko kontrolo, ki je že po prvotnih določbah pravilnika zadevala tudi vinogradnika, ki je samo producent, in ga zadeva še danes. Tej kontroli pa je že zadoščeno, če vinogradniki svoj pridelek takoj prijavijo pristojnemu oddelku finančne kontrole in da prav tako prijavijo vsako odprodajo ali sploh oddajo vina ali vinskega mošta.

S tem še ni združena nikaka novarnost, da bi se pritegnili tudi k plačilu trošarine za vino, kolikor je po gori obrazloženih določbah davka prosto, ker prodanih množin niso zavezani zatrošariniti prodajalci, marveč prejemniki. Vinogradnik, ki se ne peča z gostilničarskim obrtom ali pa z obrtno prodajo na debelo torej sploh ne pride v položaj, da bi moral vino zatrošariniti, če morda prostovoljno ne zatrošarini prodanih množin mesto kupca. Pač pa je vinogradnik-gostilničar zavezan zatrošariniti tudi od svojega pridelka one množine vina, ki jih spravi v svojo točilno klet, ali pa ki jih porabi za svoje gospodarstvo preko dovoljene množine. Zadnji primer velja seveda tudi za vinogradnike, ki obrtoma prodajajo vino na debelo. Trošarine prosto vino mora biti pri gostilničarjih in obrtnih prodajalcih na debelo ločeno od drugega vina.

Če se bodo vinogradniki ravnali po teh navodilih, se jim ni bati nobenih konfliktov s finančno kontrolo. Kdor raznaša druge vesti, naznanite ga v lastnem interesu finančnim organom.

•

= Čekovni promet v dinarjih. Poštni čekovni zavod v Ljubljani objavlja vsem svojim računoimetnikom in vsemu občinstvu, da se bo po odredbi ministrstva za pošto in brzojav z dne 2. oktobra 1921, br. 60.173 od 1. novembra 1921 dalje vršil ves čekovni promet v dinarski veljavi. Po zaključku tekočih poslov dne 31. oktobra 1921 se bo imovina na vseh čekovnih računih pri zavodu izpremenila iz kronske na dinarsko vrednost po relaciji 4 : 1. Računski izpiski se bodo od 1. novembra 1921 dalje izstavljali in razpošiljali računoimetnikom v dinarski veljavi. Na čekovnih položnicah morajo od 1. novembra 1921 dalje vplačani zneski biti označeni v dinarski vrednosti. Na čekih in v seznamih k skupnim čekom, ki bodo opremljeni z datumom tekočega meseca, morajo biti navedeni zneski v kronski veljavi; pri čekih pa, ki bodo datirani s 1. novembrom 1921 ali pozneje, se mora znesek navesti v dinarski veljavi. Čekovne nakaznice se bodo do konca tega meseca izstavljale v kronski veljavi, od 1. novembra 1921 dalje pa le v dinarski vrednosti. Ker bode za čas od 24. do 31. oktobra 1921 poštni čekovni zavod v Zagrebu in poštna hranilnica v Sarajevu prekinila svoje poslovanje, se od 23. do 31. oktobra pri poštnih uradih v Sloveniji ne bodo sprejemala vplačila na položnice obeh navedenih zavodov.

= Izvoz naših sliv. Po podatkih direkcije carin je znašala vrednost izvoženih suhih sliv in pekmeza v letu 1920 vsoto 71,039.064 dinarjev. Izvozilo se je: suhih sliv 21,257.952 kg (vrednost 63,792.2?9 dinarjev), a pekmeza 1,494.123 kg (vrednost 7,246.845 dinarjev). Največji uvoznik naših sliv in pekmeza je bila Nemčija ki je uvozila 11,610.802 kg suhih sliv v vrednosti 34,488.307 dinarjev in 63.744 kg pekmeza v vrednosti 494.565 dinarjev. Potem je uvozila Avstrija 4,495.128 kg sliv v vrednosti 13,007.721 dinarjev in 1,392.930 kg pekmeza v vredn. 6,909.285 dinarjev. Nadalje so uvažale sledeče države (razporejene po množini uvoza): Madžarska, Švica, Italija, Grška, Turčija, Anglija, Bolgarska, Belgija, Poljska, Češkoslovaška. Ti podatki so samo približni.

= Produktna borza v Novem Sadu z dne 17. oktobra: P š e n i c a: baška 1100 (denar), sremska zaključek 1110; k r m i l n i j e č m e n 950 (blago) 930 (denar); o v e s: baški 800 (blago), sremski 800 (blago); k o r u z a: baška stara 860 (denar) zaključek 860, nova 700 (blago), 680 (denar), koruza v stožih 500 (denar), nova (dobava v novembru) 730 (blago), 720 (denar); m o k a: št. 0 (z vrečo) 1610 (blago), 1600 (denar), zaključek 1600, krušna (z vrečo) zaključek 1310; o t r o b i: (z vrečo): banatski 515 (blago) zaključek 510, baški zaključek 515; f i ž o l: beli novi 1150 (blago) beli stari 1050 (blago); p r o s o 670 (blago) 650 (denar).

= Dobava telefonskih kablov. Ministrstvo vojne in mornarice, inž. tehnički oddelek v Beogradu sprejema do 15. novembra 1921 do 11. ure dopoldne ponudbe za dobavo 1000 km poljskega telefonskega kabla. Predmestni razpis z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

= Zborovanje gremija mariborskih trgovcev se je vršilo prejšnji četrtek v Gambrinovi dvorani. Tudi mariborski trgovci so protestirali proti zvišanju davka na poslovni promet. Ta točka je izzvala zelo živahno debato. Med drugim se je protestiralo tudi proti uvedbi davka na reklamne napise. G. Elbinger je izvajal, da naj bi se vse države s slabo valuto gospodarsko združile, ker da bi s tem odpadel tudi za nas nezdravi vpliv antante. G. Tavčar pa je bil mnenja, da taka izvajanja ne spadajo na trgovska zborovanja, ker trgovci niso poklicani za rešitev takih problemov. V debato je večkrat posegel tudi dr. Rapoc in več slovenskih obrtnikov. Seveda se je udeležil tudi zastopnik slovenjebistriških trgovcev gospod Pintar.

= «Orient», mednarodna, trgovsko-špedicijska in skladiščna d. d. v Mariboru daje v javno subskripcijo 1,000.000 dinarjev. Ustanovitev te družbe je bila odobrena od ministra za trgovino in industrijo z odlokom od 15. avgusta 1921 VI. štev. 3905. — Ker je družba ustanovljena od domačih trgovcev in industrijcev na iniciativo Trgovskega gremija v Mariboru in sporazumno z ostalimi stanovskimi tovariši iz vseh trgovskih centrov, priporočamo nakup tega za trgovski stan važnega podjetja, obenem pa opozarjamo na oglas na zadnji strani.

= Za spremembo načina plačanja davka na poslovni promet. V obrtniški, trgovski in industrijski komori v Beogradu, se je vršilo te dni posvetovanje interesentov o načinu plačanja prometnega davka. Sklenilo se je, da se pri finančnem ministru podvzame skupna akcija za spremembo pravilnika o prometnem davku v tem zmislu, da se poenostavi način plačanja.

= Finančno-politična pogajanja med Češkoslovaško in našo državo. Iz Prage poročajo: Dne 18. oktobra so dospeli semkaj zastopniki jugoslovanskega trgovinskega in finančnega ministrstva ter denarnih zavodov, da bi začeli pogajanja s češkoslovaško vlado o ureditvi finančno-političnih zadev. Gre v glavnem za prenos depojev, za medsebojno poravnanje terjatev, za zadevo v Češkoslovaški se nahajajočih žigosanih jugoslovanskih bankovcev in srbskih srečk.

= Avstrijska zunanja trgovina. V prvi polovici leta 1921 se je uvozilo v Avstrijo 3.8 milijona ton, a izvozilo 700.000 ton. Samo iz Nemčije je uvozila Avstrija 1,222.000 ton, a uvozila je v Nemčijo komaj 106.000 ton.

Borza

Zagreb, d e v i z e: Berlin 190 — 205, Bukarešta 210, Milan izplačilo 1115 — 1150, ček 1105 — 1110, London 1115 — 1125, Newyork ček 283, Pariz 2025 — 2055, Praga 300 — 304, Švica 5300 — 5400, Dunaj 9 — 9.35, Budimpešta 39.50 — 40, v a l u t e: dolarji 278 — 284, avstrijske krone 11, rublji 12 — 16, napoleoni 940 — 960, marke 190 — 195, leji 206, lire 1095 — 1105.

Banka za Primorje 800 — 880.
Trg. obrtna banka 235 — 240.
Hrv. eskomptna banka 685 — 700.
Brodska banka 410 — 415.
Jadranska banka 1410.
Jugoslovenska banka 495 — 500.
Ljub. kreditna banka 850 — 865.
Narodna banka 525 — 530.
Praštediona 5160 — 5200.
Rečka pučka banka 400.
Srpska banka 700.
Eksploatacija drva 700.
Goranin 600 — 660.
Gutman 1475 — 1510.
Nar. šumska industrija 570 — 600.
Našička industrija drva 505 — 525.
Slavonija 680 — 690.

Beograd, v a l u t e: dolarji 61, franki 510, marke 43, leji 53, levi 45, d e v i z e: London 280, Pariz 520, Ženeva 1320, Praga 75.25, Dunaj 2.35, Berlin 43.50, Milan 280, Budimpešta 10.

Berlin, d e v i z e: Rim 614.35 — 615.65, London 616.35 — 617.65, Newyork 157.84 — 158.16, Pariz 1123.85 — 1126.15, Švica 2867.10 — 2872.90, Dunaj 9.08 — 9.12, Praga 169.30 — 169.70, Budimpešta 22.62 — 22.68.

Zürich, d e v i z e: Berlin 3.40, Newyork 5.45, London 21.34, Pariz 39.20, Milan 21.25, Praga 5.75, Budimpešta 0.70, Zagreb 1.90, Bukarešta 4, Varšava 0.12, Dunaj 0.31, avstrijske žigosane krone 0.22.

Opozarjamo vse p. n. trgovce in tobakarne na današnji oglas na zadnji strani Ciril in Metodovih vžigalic, ki jih priporočamo. Noben trgovec in nobena tobakarna ne sme biti brez njih! Konsumentje, zahtevajte edino le to vrsto! 1621

Vremensko poročilo

Ljubljana 306 m nad morjem.

Dan	Čas opazovanja ob uri	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo	Padavina v mm
20. okt.	7.	743·9	3·6	brez vetra	megla	0·0
	14.	740·9	20·0	"	jasno	
	21.	741·9	11·6	sl. sever	"	

Srednja včerajšnja temperatura 11·7, normalna 9·7.
Vremenska napoved: lepo toplo vreme.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra»
Odgovorni urednik V i t. F. J e l e n c

CLAUDE FARRERE: 10

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

Luka je bila majhen polokrogel zaliv, stisnjen v obalo, nad njo se je pa gnetlo trideset ali štirideset ogromnih in prav nič lepih stavb, ki so kazale, da so najbrže velika skladišča. Z leve strani so temno pozdravljale trdnjave iz rezanega kamenja, in ogenj štirih njihovih zelenobronastih topov se je moral prav tako križati z ognjem iz močnega trdnjavskega stolpa na desni strani. Dasi je luka Tortuge proti morju odprta, vendar izgleda, da se jej ni treba bati sovražnih napadov, ki bi se jim izlahka ubranila.

«Tu bomo prav dobro shranjeni», pravi Tomaž- ko si je vse to ogledal. «Louis, pripravi vse potrebno, da se zasidramo, in kar prični s povijanjem jader. Jaz odidem zopet na mostovž.» Guénolé se nakloni: «Kakor zapoveduješ.» Častnika se zopet vrneta na zadnji konec ladje, kapitan odide v svojo veliko kabino, poročnik se pa vspne na stražni nadkrov, da poveljuje z njega sledečemu manevru, saj more le s tega mesta z enim pogledom opazovati vseh deset rajn na štirih jamborih.

* * *

Tomaž Trublet sedi v svoji veliki kabini pred kapitansko skrinjo. Težki pokrov z dvojno ključavnico je privzdignjen, kapitan pa išče med ladijskimi listinami najvažnejše, ono, ki jo bo predložil kraljevemu namestniku na tem otoku, gospodu de Ogeronu. Po zadnjih vesteh, ki jih je vitez Danycan prejel iz Versaillesa tik pred Tomaževim odhodom, je bil to gotovo še tisti gospod de Ogeron, ki upravlja v kraljevem imenu Tortugo in obalo nad San Domingom že od leta 1666. ali morda že celo od leta 1664.

«Takole, če se ne motim, ta bo prava», končno zamrmra Tomaž in razprostre pisanje. To je bil obširen pergament, na obeh straneh popečaten z zelenim voskom, na katerega je bil udarjen veliki državni grb. Pisanje je sicer bilo Tomažu zelo težavno, brati je pa znal dovolj dobro. Počasi je črkoval:

Korzarsko pismo:

Mi, Louis de Burbon, Comte de Vermandois, admiral Francije, pozdravljamo vsakogar, kdor bo čital te vrste. Kralj nam je ukazal, da skrbimo za pravično varstvo vseh njegovih podanikov in za obrambo trgovine na morju...

Tomaž preskoči mnogo vrst in nadaljuje:

Iz teh razlogov smo podelili in podeljujemo dovoljenje, soglasje in polno moč gospodu Tomažu Trubletu, kapitanu lahke fregate, imenovane «Lepa podlasica», ki ima okrog stošestdeset ton ladijskega prostora in toliko in toliko mož posadke, topov, nabojev, krogel, svinca, smodnika in druge zaloge živeža, da se odpravi na morje in da napada vse pirate, korzarje in drugo sodrgo, ravno tako tudi vse podanike iz Združenih provinc Nizozemskih ter sploh vse sovražnike kraljestva, da jih zarobi in zapleni z vsemi ladjami, vsem njihovim orodjem, blagom in premoženjem, povsod in vsekdar, kjerkoli in kadarkoli jih sreča ali najde.

Tomaž se prekine in zopet preskoči večji oddelek pisanja, nato pa zopet nadaljuje:

Omenjeni kapitan Tomaž Trublet ima dolžnost, da razvije v boju zastavo, ki mu tiče, namreč maloneško, modro, prekrižano z belim krizem, sredi njega pa vidiš srebrn hermelin v teku po škrblatnordečem polju. Omejeni kapitan ima tudi dolžnost, da izpolnuje s svojim moštvom vred ukaze in pravilnik, ki ga je izdalo njegovo kraljevsko Veličanstvo francoski marini v letu gospodovem 1666.

Pergament je šumel, ko ga je Tomaž zopet zlagal z okorno roko. «Toliko je gotovo», si je pri tem zadovoljno rekel, «korzarji smo po pravu in pravici.» Z nadkrovja pa je tačas poveljeval Louis Guénolé v bližini krmila: «Sprednje jadro zvij! Stražar v koš!»

Njegov bretonski glas je zvenel istočasno suhoparno in poječe, zvenel je daleko in razločno do zadnjega konca najvišje rajne.

«Sidro sprem'!»

Krovni mornar je pričel odvijati vrvi pri sidru, krovna straža pa je zdirjala k lestvam na zdolnje rajne.

«Gore! Nategni! Pazi!»

Na «Lepi podlasici» so vsako povelje izvrševali z ono točnostjo in naglico, kakor jo občudujemo na ladjah kraljevske marine.

«Jadra povij!»

Marsgasti so se požurili po vrveh. Sprednja jadra so že povita. Topniški narednik pristopi pod poveljniški mostovž, sname klobuk in poroča: «Vse narèd zasidro!» Poročnik prikima. Zapovedovalno stoji njegova junaška postava ob desni strani nadkrovja. Guénolé sicer ni izredno velik niti izredno širok, lica so bela in gladka, oko pa črno, tako da je njegov obraz skoraj dekliški. Toda ostri prodirni pogled teh plamtečih oči jemlje obrazu vso mehkobo.

* * *

Ko je kmalu na to «Lepa podlasica» zaobrnila okrog zapadnega pomola v veliko luko, stopi Tomaž Trublet zopet k svojemu poročniku. Ko sta tako stala skupaj, se je zdelo, da je eden njiju kakor ulžen deček, drugi pa kakor robat širokopleč vojščak. V resnici pa manjši ni bil nič manj strahopeten, in moštvo prednjega kastela se ga je balo, ko živega ognja.

«No torej», pravi Trublet, «prav gladko bomo pristali. Naj merijo!»

Mornar spusti svinec na dvajset sežnjev in zapoje: «Nema dna!» — «Nič ne de», pravi Trublet. «Ono stran, ne daleč od tod, se je usidral drug korzar. Louis, obrni!» Takoj se oglasi povelje: «Nategni povodec! Polahko! Spusti pinado!» Fregata se pokorno obrne k obali. Jadra zaplapolajo. Podkrmar, ki je ves čas meril globino, se pa oglasi: «Hooj, dno imam! Deset sežnjev, leva stran!»

«Obe sidri sprem'!» zapove Tomaž Trublet in se obrne k poročniku: «Idi v sprednji kastel, mi se usidramo!»

Predpis je namreč, da se drugi častnik med zasidranjem nahaja v sprednjem ladijskem kastelu. Ta trenutek je sedaj prišel. Trublet je sedaj sam in pogleda v takelažo. Samo prednje jadro je še vozilo in bezan nad njim, naglica je pa že popustila. Trublet se odloči in ukaže: «Sprem' za povoj!» Mornarji posluhnejo hipoma. Po hrastovem krovu zatokotajo urni koraki.

«Pazi! Povij!»

Kakor bi trenil, se zlože vsa tri sprednja jadra, kakor troje peroti.

«Nategni povodec! Drži! Zloži!»

Tajne padajo vzdolž z drogov, vrvi in povita jadra se zlože ob jamborih. Povodci in vprege se povijejo. Svitki se razporede na svoja mesta.

Zadovoljno ogleduje Tomaž svoje drogovje ter zaklieč mornarjem nad vreteni:

«Desna plat, sidro sprem'! Desna plat, sidro dol!»

Sidro strumkne z velikim pljuskom v vodo.

Trenutek pozneje zakliče krmilar kapitanu:

«Hoj, kapitan! Ona brigantina tam nam pošilja čoln!»

2

«Halo! Čoln, halo!»

Stražnik je po predpisih poklical bližajoči se čoln. Iz njega pa ni bilo odgovora, da si se je videlo, da ga gonijo štirje veslači in da je v njem še nekdo. Namesto odgovora se dvigne v čolnu možakar in zamahne večkrat s klobukom v znak miroljubnih namenov. Čoln sedaj doseže fregato ter pristane ob njej, isti možakar pa jame klicati: «Halo, spustite mi vrv!»

Glas je zvenel hrapavo in nekam tuje. Moštvo, ki je stalo še na svojih mestih, pogleda kapitana, ki samo prikima. Mornar spusti vrv, da jo poda došlecu, ta pa spleza gibčno kako ropica po njej na krov. Istočasno pristopi k njemu Tomaž, da ga sprejme s primerno vljudnostjo, toda ne da bi bil spustil levice z ročaja svoje pištole za pasom. Previdnost je vselej na mestu!

Tujec pozdravi z glasnim: «Hura!»

Tudi on ima za pasom dve pištoli in jih izvadi, toda v dokaz svoje miroljubnosti jih ne drži za ročaj, ampak za cev, ter ju moli kapitanu.

Na to prične razgovor.

Eduard Bonny, to je bil novodošlec, je med svojimi bolj znan pod imenom Rdečebradca, zaradi svoje dolge brade, ki si jo na divjaški način barva živordeče, kakor kakšen Indijanec. Mož je za lasten račun kapitan majhne brigantine, baš one, ki se ej usidrala v soseski in ki nosi ime «Flying King», čeprav nosi samo osem manjših topičev.

(Dalje prihodnjič.)

Po nizki ceni: 1692
nova dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji,
tudi malo rabljeni.
F. BATJEL, Ljubljana,
Stari trg št. 8. Karlovška cesta št. 4.

Izurjene
mesarske pomočnike
sprejme 1751
Tovornica konzerv in mesnih izdelkov na Vrhniki.

1ª IMPERIAL SIR
tucat K 68·— ili Din. 17·—, pošt. 4 tucata najmanje
1ª LIPTAVSKI SIR
kg K 34·— ili Din. 8·50 poštom burence 12 kg netto razašalje
MLJEKARNA SUNJA
(Hrvatska). 1743

Krojači
samostojni, vestni in natančni delavci dobijo **takoj trajno delo.** Vpraša se: **Emonska cesta 8, Ljubljana.** 1669

Obvestilo.
Obveščam slav. občinstvo, da **kupujem stare obleko, čevlje in pohištvo.**
Drame Martin, 1753
Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29.

Nudim brezobvezno
Ciril-Metodove vžigalice

Cena povsem konkurenčna. Pri nakupu vžigalic zahtevajte moj cenik. 1621
J. Perdan, Ljubljana.

1663 **Prazne in rabljene**
vreče (djakova)
v vsaki množini po najnižji ceni pri
FR. SIRC, Kranj.

Kupuje
suhe gobe, fižol, brinjevo olje.
Telefon int. št. 9, Kranj.

Ustanovljeno 1866
Največja zaloga finih platnenih robcev.
Graumann - cefirji. 1635
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.
Ustanovljeno 1866

Camphor „Mija" pomada za lice.

Cenjenemu občinstvu!

Dolgo smo bili v kozmetiki odvisni od uvoza tujih kozmetičnih sredstev, ki niso bili niti po kakovosti niti po cenah naši javnosti priporočljivi. Skrajni čas je že, da se osvobodimo v vsakem oziru tuje pomoči in da nehamo podpirati tujce v obrti, ki je pri nas dovolj razvita in nudi občinstvu najboljše proizvode.

Po odstranitvi težkih in mnogoštevilnih ovir, se je posrečilo domačim podjetnikom ustanoviti

„Mija"
kozmetični laboratorij in parfumerija,

kjer se izdeljujejo po najnižjih cenah dobra, solidna kozmetična sredstva ter vsakovrstni parfumi neprekosljive kakovosti.

Podpisana tvrdka se tem pótem cenjenemu občinstvu najtopleje priporoča:

„Mija"
kozmetični laboratorij in parfumerija,
Ljubljana, Gradišče 7. 1752

Camphor „Mija" pomada za lice.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ponovno se je v trgovskih krogih izrazila želja, naj se ustanovi trgovska spedicijska družba, katera bi se pečala z vzkladiščenjem blaga, izvrševala carinsko manipulacijo in spedicijo na vse strani ter vzdrževala carinsko tranzitno skladišče (smetište) in na ta način nudila vsem stanovskim tovarišem ugodnosti, katerih danes pri raznih zasebnih spediterjih in carinskih posrednikih ne uživajo, čemveč le-ti blago strahovito podražujejo. Trgovci Slovenije, vpoštevajoč to občekoristno željo, so sestavili pripravljalni odbor, kateri je imel nalogo, vse potrebno ukreniti ter pripraviti za ustanovitev

„ORIENT"

mednarodne, trgovsko-spedicijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru

z delniško glavnico Din. 1,000.000·—, katere ustanovitev je bila odobrena od ministra za trgovino in industrijo z odlokom od 15. avgusta 1921., VI. št. 3905, konc. listina z dne 3. oktobra, št. 7008, oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Na podlagi tega dovoljenja se daje v podpis

eden milijon dinarjev

delniške glavnice, ki je razdeljena na 10.000 delnic v nominalni vrednosti po Din. 100·— za komad, glasečih se na prinosca.

Razni stroški pri izdaji delnic znašajo 15 dinarjev na vsako delnico.

Nominalni znesek po Din. 100·— in pa stroški po Din. 15·— se morajo v celoti plačati takoj pri podpisu.

Podpisovanje se vrši od 15. oktobra 1921. do 6. novembra 1921.

Odbor si pridržuje pravico svobodne dodelitve delnic do 15. novembra 1921.

Subskribenti imajo pravico dvigniti z dnem 20. novembrom 1921. vplačano protivrednost za nedodeljene delnice.

Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic.

Začasno se bodo izdala potrdila o dodeljenih delnicah, ki se bodo pa pozneje zamenjale za delnice družbe „Orient".

Kot subskripcijska mesta fungirajo: Centralna banka v Zagrebu in njene podružnice; Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice; Zadružna gospodarska banka v Ljubljani, njene podružnice in afilijacije; Mariborska eskomptna banka in njene podružnice; Gradjanska banka v Beogradu in njene podružnice in vsi trgovski gremiji in trgovske zadruge.

Vabimo Vas v svoj krog, da si ustanovimo mogočno stanovsko spedicijsko družbo, katera nas bode rešila odvisnosti in izžemanja raznih izkoriščevalcev našega stanu.

Družba ustanovi podružnice v Ljubljani, Beogradu, Subotici, Rakeku, Splitu, Barošu, Solunu in Konstantinoplu.

Organizirajmo se, ker edinole v organizaciji je moč.

Podpisujte torej delnice naše **„ORIENT", mednarodne, trgovsko-spedicijske in skladiščne delniške družbe v Mariboru.**

Maribor, dne 14. oktobra 1921. 1721

Bratje Tavčar, industrijalci v Mariboru.
Franc Gulda, trgovec v Mariboru.
Ivan Koražija, trgovec v Mariboru.
Peter Majdič, industrijalec v Celju.
J. Medved, veletrgovec v Ljubljani.
Hinko Pogačnik, industrijalec v Rušah.
Ivan Kostevc, trgovec v Ljubljani.
Vilko Weixl, trgovec v Mariboru.
Albert Pečovnik, trgovec v Mariboru.
Gustav Bernhard, trgovec v Mariboru.
J. Samec, veletrgovina v Ljubljani.
A. & E. Skaberne, veletrgovina v Ljubljani.
Josip Rosenberg, industrijalec v Mariboru.
Anton Tonejc in dr., import in eksport v Mariboru.
Alojz Žniderič, trgovec v Mariboru.
Eksportno društvo Matheis, Suppanz in drug v Mariboru.
Jos. Šerec, trgovec v Mariboru.
Anton Jurca, industrijalec v Ptuju.
„Drava", lesna industrijska d. d. v Mariboru.
Matej Hedžet, veletrgovec v Ljubljani.
Ivan Lininger, veletrgovec v Ljubljani.
Franjo Čuček, industrijalec v Ptuju.
Alois Senčar, trgovec v Ptuju.
Miloš Gnus, glavni tobačni založnik v Mariboru.
Franc Starčič, trgovec v Mariboru.
M. Berdajs, trgovec v Mariboru.
Karl Haber, trgovec v Mariboru.
Prva Mariborska tovarna mila v Mariboru.
Ing. Himmler Adolf, eksporter v Mariboru.
Kobi Drago, industrijalec v Mariboru.
Viljem Freund, tovarnar v Mariboru.
Jakob Zadravec, industrijalec v Središču.
Karl Pertinač, industrijalec v Celju.
Davorin Tombah, trgovec v Ptuju.
Anton Brenčič, trgovec v Ptuju.
M. E. Šepec, trgovec v Mariboru.

Natisnila Delniška tiskarna d. d. v Ljubljani